

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek

over de klacht van

Hubertus Vereniging Vlaanderen

tegen

TV Limburg

Met een brief van 24 oktober 2019 dienen directeur Geert Van den Bosch en communicatieverantwoordelijke Maarten Goethals van Hubertus Vereniging Vlaanderen een klacht in tegen TV Limburg. Aanleiding is een reportage van 27 september, op de website van TV Limburg te herbekijken onder de titel *Wolvenkenners weten nu al wat Natuur en Bos maandag zal vertellen: Naya en haar welpen zijn dood*. Hoofdredacteur Eddy Eerdeken van TV Limburg antwoordt met een mail van 8 december, waarop Maarten Goethals repliceert met een mail van 23 december en Eddy Eerdeken opnieuw reageert met een mail van 24 december 2019.

Een rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft via videoconferentie een hoorzitting gehouden op 2 juni 2020. Maarten Goethals van Hubertus Vereniging Vlaanderen en Eddy Eerdeken van TV Limburg namen deel aan de zitting.

DE FEITEN

De reportage gaat over de verdwijning van wolvin Naya en laat Sil Janssen van het Natuurhulpcentrum in Oudsbergen aan het woord. Die zegt dat hij, zonder het te kunnen bewijzen, zeker is dat Naya doodgeschoten is door jagers. Wat niemand durft zeggen, durft hij wel. Janssen zegt dat hij geen harde bewijzen heeft en niet weet door wie en waar het gebeurd is, maar dat dit de enige mogelijkheid is. Predatoren zoals vossen en wolven zijn niet geliefd bij jagers omdat ze in hun zoektocht naar eten hun concurrenten zijn. Janssen wil een kritischer houding tegenover jagers. Het zijn geen redders, zoals ze zich graag voordoen, maar doodschieters. Dat geldt niet voor elke jager, maar er zijn heel wat rotte appels bij, besluit hij.

De journalist zegt in zijn bindteksten dat er nog andere scenario's over Naya circuleren. Zo zou ze overleden kunnen zijn tijdens de bevalling of haar leefgebied verlaten kunnen hebben, maar die scenario's sluit Janssen uit, zegt de journalist. Hij zegt ook dat er volgens het Agentschap Natuur en Bos geen aanwijzingen zijn dat Naya iets overkomen is.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

KLAGER neemt aanstoot aan de reportage wegens het gebrek aan journalistieke omkadering en het gebrek aan wederhoor.

De journalist verschuilt zich zonder terughoudendheid achter de woorden van Sil Janssen en toont geen enkele kritische zin ten aanzien van zijn vermoedens en beschuldigingen tegen de jachtsector, terwijl hij die niet kan staven met bewijzen. Klager vraagt zich af waarop Janssen zich baseert. Gaat het om ooggetuigen, fora op Facebook, geruchten of buikgevoel? Door die onduidelijkheid kan de kijker de waarde van de uitspraken niet inschatten.

Het is ook onduidelijk welk redactioneel werk TV Limburg heeft verricht. De redactie heeft geen andere bronnen gecheckt en niet gesproken met boswachters, natuurinspectie, jagers of het Agentschap Natuur en Bos. Nochtans zijn er nog altijd geen harde bewijzen over de verdwijning van Naya en loopt er nog een gerechtelijk onderzoek. De minister van Omgeving en het Agentschap Natuur en Bos spraken over professionelen, niet over jagers. De spanning tussen de beschuldigingen van Janssen en het gebrek aan bewijzen is te groot en daarom is de stelligheid van de reportage niet gerechtvaardigd.

TV Limburg heeft met zijn reportage de toon gezet en die zindert tot vandaag door. De zender verwijst in zijn replek naar een artikel van dezelfde dag op HBVL.be, maar dat was genuanceerder en hield meerdere pistes open voor de verdwijning van Naya.

Naast de inhoud benadert de reportage ook de figuur van Janssen totaal onkritisch. Ze zegt niets over zijn agenda en belangen en evenmin dat hij al jaren strijd voert en zeer anti-jacht is.

Hubertus Vereniging Vlaanderen heeft pas twee dagen na de reportage een wederwoord gekregen, terwijl TV Limburg meteen een reactie had moeten vragen. Dat moest om verschillende redenen. Vooreerst vanwege het maatschappelijk belang van de wolf, een internationaal project met grote maatschappelijke gevoeligheid. Vervolgens vanwege de expliciete beschuldigingen die zonder enig bewijs worden geuit. Ten slotte vanwege de onherstelbare imagoschade die de reportage veroorzaakte voor de jachtsector en voor de voorzitter van wildbeheereenheid De Zandhaas waar de wolf actief was, die zware beschuldigingen moest incasseren. Het is niet de eerste keer dat TV Limburg geen wederwoord vraagt aan de jachtsector.

De beschuldigingen treffen de eer en goede naam van de jachtsector in het algemeen en van de Limburgse jagers in het bijzonder. Die worden vertegenwoordigd door Hubertus Vereniging Vlaanderen en het is evident dat de vereniging opkomt voor hun goede naam. Er is geen andere organisatie. Bovendien is wildbeheereenheid De Zandhaas, waar de wolf actief was, lid van Hubertus Vereniging Vlaanderen. De vereniging is ook de officiële gesprekspartner voor instanties op Vlaams en Europees niveau.

TV Limburg zegt dat de redactie het dossier al lang volgde en al maanden had opgevangen dat jagers Naya gedood zouden kunnen hebben. Dan is het vreemd dat de zender op de dag van de reportage niet de reflex had om, al was het kort, een reactie te vragen aan de jagerij.

Het was praktisch ook perfect mogelijk om meteen een reactie te vragen. TV Limburg kondigde ruim anderhalf uur voor de uitzending aan dat er nieuws zou komen over Naya. Er was dan ook ruim de tijd om iemand te contacteren. Andere media deden dat wel.

De hoofdredacteur van TV Limburg beweert dat hij nog tijdens de nieuwsuitzending van 18.30u contact heeft genomen met een vertegenwoordiger van Hubertus Vereniging in Limburg, maar dat klopt niet. Klager zelf heeft om 18.38u als eerste contact genomen met de hoofdredacteur. Pas daarna heeft TV Limburg de vertegenwoordiger in Limburg gebeld.

TV LIMBURG zegt dat loyaal wederwoord is gegeven en dat de kijker voldoende achtergrond had om de reportage te kaderen.

Wat omkadering betreft, kwam het dossier niet zomaar uit de lucht vallen en kwam Sil Janssen niet plots met zijn verhaal aandragen. Het Agentschap Natuur en Bos en de minister

van Omgeving hadden een persconferentie aangekondigd voor de maandag na de uitzending op vrijdag. Op die persconferentie werd de inhoud van de reportage volledig bevestigd.

TV Limburg heeft maanden op het dossier gewerkt en het was al lang duidelijk dat de wolf was doodgeschoten. Dat was oud nieuws. Alleen kwam het niet in het nieuws omdat niemand het voor de camera durfde zeggen. Boswachters en werknemers van de natuurinspectie en van het Agentschap Natuur en Bos hadden dat al verteld, maar TV Limburg bracht het niet omdat niemand gequoot wilde worden. De zender wist dat dit met meer stelligheid gezegd zou worden op de persconferentie en heeft het nieuws gebracht om daarop vooruit te lopen. Andere media hebben hetzelfde gedaan.

TV Limburg heeft Sil Janssen gecontacteerd na een artikel op de site van Het Belang van Limburg, dat verschenen was om 15.15u. Dat schetste vier mogelijke scenario's over de verdwijning van Naya: dat ze vertrokken was met haar kroost, overleden was tijdens de bevalling, aangereden was door een auto of werd vermoord. Janssen zei in het artikel dat hij 99% zeker was van het laatste. Daarop heeft TV Limburg hem gecontacteerd. Hij was twee dagen voor de persconferentie de eerste en enige die dit voor de camera wilde zeggen. Hij deed dat om 17.45u, terwijl hij het in de voormiddag nog niet wilde.

De Limburgse kijkers kennen Sil Janssen, die zeer vaak op tv komt. De zender hoefde hem niet bijkomend te kaderen. Het Natuurhulpcentrum komt maandelijks verschillende keren op tv en het publiek weet dat Janssen geen fan van de jagers is.

TV Limburg heeft in de eerstvolgende nieuwsuitzending wederwoord gegeven aan Hubertus Vereniging. Janssen kwam op vrijdagavond aan het woord, een Limburgse vertegenwoordiger van de Hubertus Vereniging in de eerstvolgende uitzending op zondagavond. De betrokkenen in Limburg waren daar zeer tevreden over.

Het interview met Janssen is opgenomen om 17.45u en uitgezonden om 18.30u. Op die korte tijd was het niet meer mogelijk om nog een reactie te vragen aan jagers of andere partijen. Maar nog tijdens de uitzending heeft TV Limburg de vertegenwoordiger van Hubertus Vereniging in Limburg gecontacteerd en afspraken gemaakt voor zondag. Anders dan klager beweert, heeft de redactie zelf contact met hem genomen.

Het is niet nodig om in één nieuwsitem woord en wederwoord te geven. Niet elk item moet altijd alle kampen bevatten. Dat gebeurt ook niet in politieke discussies met verschillende partijen. Het is even goed om de andere partij later, op een aanvaardbare en korte termijn, aan het woord te laten. TV Limburg heeft dat zo snel als mogelijk gedaan.

In de reportage is niet gezegd dat het een jager van de Hubertus Vereniging was die Naya heeft doodgeschoten. Het ging over een jager, niet over de Hubertus Vereniging. In de reportage wordt Hubertus Vereniging nergens vernoemd.

TV Limburg heeft niet de toon gezet in dit debat. Andere media hebben TV Limburg niet achterna gehold en zijn zelf verantwoordelijk voor wat ze brengen. Het klopt ook niet dat de voorzitter van wildbeheereenheid De Zandhaas doodsb bedreigingen kreeg naar aanleiding van de reportage, die had hij al daarvoor gekregen.

BESLISSING

Klager zegt dat TV Limburg niet voldoende omkadering gaf bij de uitspraken van Sil Janssen van het Natuurhulpcentrum. Die omkadering hoeft evenwel niet beperkt te blijven tot de reportage, die deel uitmaakte van een evoluerend nieuwsverhaal waarbij de lotgevallen van wolvin Naya geregeld in de media kwamen, ook op TV Limburg. TV Limburg maakt bovendien aannemelijk dat het publiek het Natuurhulpcentrum kent en op de hoogte is van de standpunten van directeur Janssen. De Raad ziet dan ook geen probleem met de omkadering van de reportage.

Artikel 20 van de Code en de bijhorende richtlijn bepalen dat wederhoor – voor of uitzonderlijk na publicatie of uitzending – nodig is wanneer de berichtgeving ernstige beschuldigingen uitbrengt die de eer en de goede naam betreffen. De reportage gaat over ‘jagers’, maar jagers in het algemeen kunnen niet onder één noemer of naam gevat worden en de reportage vermeldt geen specifiek identificeerbare persoon, vereniging of organisatie op wie het principe van wederhoor van toepassing zou kunnen zijn. Sil Janssen zegt in de reportage ook dat hij niet spreekt over alle jagers, maar over ‘rotte appels’. Verder vermeldt de reportage dat het niet zeker is of wolvin Naya dood is, waarmee ze andere pistes openlaat. Ten slotte maakt de reportage deel uit van een lopend nieuwsverhaal en heeft TV Limburg in de eerstvolgende uitzending jagers, bij monde van een vertegenwoordiger van Hubertus Vereniging Vlaanderen, de kans gegeven om te reageren.

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel:

De klacht is ongegrond.

Brussel, 2 juli 2020